

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT
Van Milletvekili

Türkiye'de yaşayan engelli yurttaşların yaşadıkları sorunlar, her gün katlanarak devam etmektedir. Engellilerin sorunlarına kalıcı çözüm bulmak amacıyla gerekli bütçe ayrılmazken kentler engellilerin rahatça yaşayabileceği şekilde organize edilmemektedir. Öyle ki engellilere yönelik düzenlemeler kağıt üzerinde kalırken işsizlik ve yoksulluk başta olmak üzere eğitim, sağlık, barınma ve sosyal güvenlik konularında sorunlar derinleşmiştir. Bu sebeple bugün engelliler, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nü çözüm bekleyen birçok kronik sorunla karşılaşmaktadır. Çünkü resmi verilere göre engellilerin sayısı 10 milyonu aşmasına rağmen 2026 yılı bütçesinde de engellilere ayrılan pay sadece yüzde 1,2 olmuştur.

Seçim bölgem Van'da da engelli yurttaşların çözüm beklediği birçok kronik sorun bulunmaktadır. Engelli yurttaşların örgütlendikleri derneklerin açıklamalarına baktığımızda veya doğrudan engellileri dinlediğimizde birçok sorun ve talep yığınyla karşılaşmaktayız. Özellikle işsizlik, engellilerin topluma bir özne olarak katılımını engellerken ciddi bir yoksulluğa da neden olmaktadır. On binlerce engellinin yaşadığı Van'da, kamu ve özel sektörde engelli istihdam kotalarının doldurulmaması en önemli sorun olarak devam edegelmektedir. Oysaki bizzat Hükümet tarafından her yıl doğrudan 20 bin engellinin atamasının yapılmasıyla bir çözüm üretmek mümkün görünmektedir.

Van'da mimari ve fiziki tedbirlerin alınmaması da engellerin hayatını zorlaştırmaktadır. Özellikle kaldırım işgalleri, sarı çizgilerin uygun yapılmaması veya deforme olması, trafik ışıklarına sesli uyarı sistemi eklenmemesi, rampa ve asansörlerin sıklıkla bozulması; banka ve PTT gibi yerlerde engelli bireylere yönelik tedbirlerin alınmaması ciddi sorunlara neden olmaktadır. Yine bir deprem kenti olan Van'da engelli bireyler için afet planlarının hazırlanmaması, toplumda yeterli dayanışma ve farkındalık bilincinin geliştirilmemesi de bir eksiklik olarak görülmektedir.

Engelli yurttaşların kullandığı medikal malzemelerin ara farkının oldukça yüksek olduğu belirtilirken SGK ödemelerinin söz konusu cihazların cüzi bir kısmını karşıladığı ifade edilmektedir. Bununla birlikte Van'da her ne kadar birçok özel rehabilitasyon merkezi bulunsa da uzmanlar, eğitimde ciddi mesafe kaydedilmediğinin altı çizilirken daha çok ticari kaygıların öne çıktığı da vurgulanmaktadır. Bunun yanında ekseriyeti Kürt olan Van'da birçok engelli yurttaşın Türkçe bilmediği gerçekliği de görmezden gelinemez. Bu sebeple engellilerle ilgili atılan adımlarda mutlaka Kürtçeye yer verilmesi, kayyım uygulamalarına son verilerek yerel yönetimlerin de özgün çalışmalarla engellilerin yaşamını kolaylaştırma sürecine katkı sunması sağlanmalıdır.

Bu bağlamda;

1 – Van merkez ve ilçelerinde engelli yurttaşların yaşadıkları sorunlar ile taleplerinin belirlenmesi amacıyla bugüne kadar Bakanlığınızca herhangi bir çalışma yürütülmüş müdür?

2 – Van’da engelli yurttaşların temel sorun ve taleplerine yönelik bir veri havuzu bulunmakta mıdır? Sorunların çözülmesi amacıyla önerge tarihine kadar neler yapılmıştır?

3 – Bakanlığın 2026 bütçesinden Van’da sadece engellilerin sorunlarının çözümü amacıyla ayrılan bütçe ne kadardır? Van’da 2026 yılında engelli yurttaşlara dönük hangi çalışmalar yapılacaktır?

4 – Van’da kamu kurumları ve özel sektörde engelliler için ayrılan istihdam kotalarının doldurulmadığı doğru mudur? Van genelinde istihdam kotalarıyla ilgili resmi veriler nelerdir?

5 – Van’da Türkçe bilmeyen engelli bireyler için anadili temelli hizmetlerin verilmemesinin sebebi nedir? Engelli bireylerin erişim ve iletişim sorununun çözümünde neden Kürtçeye yer verilmemektedir?

6 – Van merkez ve ilçelerinde yaşayan toplam engelli birey sayısı kaçtır? Engelli bireylerle ilgili temel istatistikler nelerdir?